

Cerkev se omenja v vizit. poročilu l.1545(str.8)in l.1621(str.9) kot podružnica župnije v Laškem.

L.1718 je bila c. v tako slabem stanju, da so sklenili jo popolnoma ~~presta~~ vrirati.~~Rixtenxxxxx~~ Vendar so jo popolnoma podrli in l.1720 sezidali nov. Pri tem so postavili tudi tri nove oltarje: gl.oltar sv. Lenarta, str. olt sv. Primoža in Felicijana in na levi strani sv. ~~Rixxx~~ Gregorja.

L.1846 so cerkev podaljšali za 21/2 klaftre. Oba str. oltarja sta sedaj počena sv. Bankracu in Franc Xsav. L.1849 je za c. naredil Alois Hörbiger no orgle.

Zvonik so l.1830 povišali za 2 klaftre. V njem visi troje zvonov. Veliki (1055 funtov) iz l.1774, srednji(493 funtov) in majhni(252 funtov) iz l. 1769. Vsi trije vliiti v Celju.

Hermann Celjski je l.1369 daroval tej cerkvi 1000 florintov.

Pokopališče ima obzidje. Najstarejši nagrobnik iz l.1809 od Karla von Azul lastnika steklarne Gairach iz umrl l.1818.

Ign. Orožen: Was Bisthum und die Diözese Lavant, 4.del,
1.1881, str.267-269.

Župnijske matrike : krstne in mrliške od l.1789, poročne od l.1790.

Ign. Orožen: Was Bisthum und die Diözese Lavant, 4.del.
1.1881, str. 271.

Vrh nad Laškim, fara, posvečena sv. Lenartu,

Obratno orientirana cerkev stoji na griču v n.v. 588 m.

Viri in literatura: Farna kronika ; Gajšnik: Topographia, rokopis iz l.174

Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant IV. Dekanat Tüffer, Graz 1881.

Cerkev sestavljajo: Pravokotna ladja, kateri je na severu prizidana pritlična zakristija, nekoliko ožji, toda enako visok 3/8 zaključeni prezbiteri

kateremu je na severu dodan prizmatičen zvonik, ki se dotika zakristije. Gradnja je kamenita, obržgana. Strehe enotna škrljeva, zakristije pulta-sta, opečna, zvonika zvonasto-laternasta-čebulasta, škrljeva.

Zunanjščina: Cerkev je precej velika, vendar na zunanjščini nezanimiva. Je brez zidcev, razen konkavnega napušča. Fasada ima ušesast, profiliran pp portal z naklodo, okrašeno z rombastimi polji ter profilirano preklado. Nad portalom na vsaki strani sta pp okni, nato profiliran zidec in tirkotno čelo z okroglo lino. Južna ladjina stena ima 3 pp okna, nad zapadnim je luneta, med vzhodnima pa pp portal s profilirano preklado ter nad njim luneta. V tej steni je vžidan nagrobnik Karla viteza Azule (1762-1818), lastnika jurklošterske steklarne, katerega je postavil njegov naslednik Franc Grohmann l. 1825. V severni steni sta 2 pp okni. Zakristija ima na zapadu pp okno, na severu pp okno in pp portal z napisom: A. MDCCCLVI D./ J. S. P. Prezbitarij ima v južni steni pp okno z / ostenjem, v zaključnici pa okroglo lino.

Zvonik ima pristrešen talni zidec, v vzhodni steni pp portal, pp lin^e ter členjene ppk zvonove line. Preprost fabion se nad urnimi kazališči polkrožno boči. Zunanjščina je bila obnovljena l. 1876. in ca 1956.

Notranjščina: Tlak je zvezdasto vzorčast, cementen, iz l. 1927. ⁴idana pevska empora počiva na 2 toskanskih stebrih in 3 kapastih obokih, na levo pa vodijo nanjo okrogle stopnice. Lesena ograja je stebričasta. Ladjo č~~eb~~n⁴jo 4 pari spodaj sp⁴odrezanih pilastrov, njen emporin del jih pa nima. Vso notranjščino obteka profilirana golšasta greda. Slede 4 oproge in banja s 4 pari sosvodnic. Na levo vodi pp portal v zakristijo, ki ima pod in banjo z 2 paroma sosvodnic. Slavolok je ppk. Prezbitarij pokriva banja

s parom sosvodnic in 3-stranim zaključkom. Na levo vodi pp portal v zakristijo s cementnim vročastim tlakom in banjo z 2 sosvodnicama.

Vse notranjščino krasi dekorativno-figuralna slikarija L. Fantonija iz l. 1883 (prezbiterij) in Franca Gornika iz l. 1892 (ladja), katero je obnovil l. 1939. Miloš Grzina.

Oprava: Glavni oltar je neoromasni, iz l. 1883. Delal ga je Ignacij Oblak. Obnovil ga je 1938. A. Pavlič. Prvotni glavni oltar je imel Lenartov kip od ptujskega kiparja Karla Jožefa RISNERJA. Od tega oltarja so ostali še močno predelani kipi Ožbalta, Lenarta in Silvestra. Leta 1885. je bila nabavljena od dunajskega slikarja ~~Milana~~ Antona Probstja opl slika sv. Lenarta, ki fungira kot postna podoba.

Stranska oltarja imata ²lesno prizmatično menzo, prostorno razvito predelo, preprost tabernakelj, nastavek z 2 stebroma (spodaj piščalastima), golšasto gredo, ki se v sredi usločuje ter atektonsko atiko, nošeno od 2 vclut ter zaključeno s konkavno-konveksno gredo, okrašeno zgoraj z akantovjem in križem. Osrednja ppk niša je okrašena zgoraj s školjko in listnima vejicama. V atikah so slike v okvirjih, s pentljo nad njimi. Na ogredju sta puta. Levi oltar ima v sredi LMB (Stuflesserjevo delo iz l. 1887), ob strani Než in opata z ribo, v atiki preprosto sliko Primoža z mečem; desni oltar ima v sredi Jožefa (Stuflesserjevo delo iz l. 1888), ob strani Andreja in Janeza od križa, v atiki Antonove skušnjave. Slika sv. Primoža je novejša, Antonovih ³skušnjav istočasna. Oltarja je izdelal l. 1800. Mihael KLEMEN, slikar iz Sevnice, l. 1846. jih je renoviral Osvald Gottwald, slikar iz Zlatare iz Graza, l. 1938. pa A. Pavlič.

Prižnica je neoromaski izdelek Ign. Oblaka iz l. 1883.

Orglje s trikotnim čelom in 2 ppk piščalastima odprtinama so delo A. Hübigerja iz l. 1849.

Krstilnik je iz l. 1800. ter je napol vdolan v zid. Ima stebrasto nogo, školjkasti bazen, preprost valjasti nastavek, okrašen s klasicističnim listnim festonom ter na vrhu čedno Jordansko skupino.

Križev pot je izdelek dunajskega slikarja Antona Probstja iz l. 1885. Je kopija po Führichu.

Zakristijska omara je povprečen izdelek iz l. 1847.

Težke cerkvene klopi so iz ca 1922.

Oprema: V prezbiteriju visi v konkavno-konveksno zaključenim okvirju opl. slika Brezmadežne, delo F. L. Gottwalda iz l. 1848, ki je bila ~~po~~ ^{prejeto} v levem oltarju.

V ladji visi podobno okvirjena slika Umirajočega Francax Xaverija v običajni kompoziciji. Slika je iz l. pol. 19. stol. ter je bila nekoč na ~~desnem~~ ^{levem} oltarju.

Na pevski empori visi pp slika Pieta caraccijevske kompozicije, povprečno delo Franca Gottwalda iz l. 1850.

Božji grob je delo Ign. Oblaka iz l. 1886.

Lestenec je Tratinikovo delo iz Maribora iz l. 1932.

V zakristiji so poznobaročna kadilnica in čolniček, rokokojski relikviar ter težka monštranca iz leta 1860.

Zvonik: Je bil povišan l. 1830 za 2 klaftri. Ima 2 zvonova: Manjši je od H. Bühla iz l. 1923, večji pa ima napis: SANCTA MARIA ORA PRO NOBIS ANNO 1769 ter spodaj: CASPAR BALTHASAR SCHNEIDER CILLEAE ME FUDIT. Relievi predstavljajo Lenarta in Franca Xaverija.

Podstrešje: Oboki ladje in prezbiterija so kameniti, ladjinega zapadnega podajška opečni. Zvonk je na podstrešju nekoliko ometan, ker je imela str.

drugačen zaključek na njega. Zakristijski obok je opečen. Ker sta ladja in zvonik na njenem podstrešju ometana, je jasen prizidek. Prejšnja zakristija je bila manjša in ožja, kar kaže sled prvotne strmejše strehe. Tu so ostanki 3 angeljev iz 18. stol., ki so verjetno iz prejšnjega glavnega oltarja ter misal iz l. 1780.

Resume: Cerkev s prvič omenja l. 1545. Ker se je prejšnja cerkev l. 1718. podrla, so zgradili sedanjo cerkev l. 1720, posvečena pa je bila l. 1738. Zvonik je bil dvignjen l. 1830. za 2 klaftri, ladja pa podaljšana l. 1846. za 2.5 klaftri ter vdelana sedanja pevska empora. Prvotna manjša zakristija je bila dozidek, verjetno iz l. 1789, sedanja večja pa je iz leta 1846.

Okolica: Cerkev obdaja ovalno obzidje nekdanjega pokopališča med leti 1738 in 1832, odkar je novo pokopališče vzhodno cerkve. Novo pokopališče je dobilo obzidje l. 1901, staro obzidje pa je bilo obnovljeno l. 1907. Župnišče, staro, je bilo zgrajeno med leti 1797-1801, sedanje pa je nastalo l. 1901.

Izpred cerkve je lep razgled ter se ob pravi jasnosti vidi celo Triglav.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: V Velikih Grahovčah stoji Bezgovškova kapela. Ima 2 baluštira in 2 polbaluštira, zašiljene loke, razgibano čelo ter 2 favnični maski. Kapela je iz 2. pol. 19. stol.

Ob poti k Miklavžu stoji vidano stebrasto znamenje s štiristrano opečno streho, s pristrešnim talnim in konkavnim venčnim zidcem, z večjo ppu nišo spredaj in 3 ppu nišami v ostalih stenah, pod katerimi teče izpodžlebljen zidec. Znamenje je iz 18. stol.

Opombe: V vasi Leskovcu stoji hiša, imenovana rihtarska ali "pri Maroltu", nekako v sredini pota med Vrhom in Tevčami. Velika, pritlična, 3 x 7m osna hiša z opečno streho je po stilu sodeč iz 19. stol., čeprav ima morda starejšo osnovo. Pp kletni portal s pazduhami ima letnico 1834. Okenski okvirji so maltasti in okrašeni spodaj z mutuli. V ppk niši je lesen kip baročne svetnice brez vseh atributov. Ker stoji na oolakih, je verjetno Marija. Kip je iz 18. stol. Danes je hiša last Ludvika Lapornika. Zvonik prejšne cerkve je bil zgrajen pred l. 1684.

J. Curk: Celjska topografija (Laško), rkp. str.37-39, zapiski 1961.

